

Remissvar till SOU (2020:46) En Gemensam angelägenhet

BUS - Yrkesföreningen för budget- och skuldrådgivare i kommunal tjänst - är en yrkesförening för landets kommunalt anställda budget- och skuldrådgivare. Föreningen har ca 350 medlemmar vilket innebär att nästan alla av landets budget- och skuldrådgivare är medlemmar i föreningen.

Sammanfattning

22.3.4 Vi ställer oss bakom förslaget om absolut preskription. I vår profession möter vi dagligen människor som av olika anledningar har kostnader för lån och krediter som överstiger deras betalningsförmåga. Det är en stor grupp överskuldssatta som av olika anledningar inte kan/vill söka skuldsanering och därför är skuldsatta under större delen av sitt vuxna liv. För dessa personer skulle en absolut preskription ha en enorm betydelse. Om förslaget i förlängningen innebär en mer ansvarsfull kreditgivning samt jämnar ut balansen mellan kreditgivare och kredittagare är det en gynnsam effekt.

Vi anser dock att det räcker med att borgenären har fått en exekutionstitel för att preskriptionstiden ska börja löpa då det finns en uppenbar risk att borgenärer avstår från att söka verkställighet.

25.3.2 Vi ställer oss bakom betänkandets rekommendation att Försäkringskassan ska precisera möjliga yrken vid avslag om sjukpenning. Vi anser att detta även ska gälla vid avslag om sjukersättning. Vi möter ofta personer vars ekonomi har raserats då de ramlat mellan stolarna i Försäkringskassans och Arbetsförmedlingens bedömning av arbetsförmåga. När en individ är beroende av socialförsäkringssystemet för sin försörjning och drabbas av myndigheters motstridiga bedömningar innebär det en enorm psykisk påfrestning som riskerar att försämra hälsan ytterligare. Detta försvårar de eventuella möjligheterna att förbättra arbetsförmågan och medför även ökade samhällskostnader på grund av psykisk ohälsa. Det är helt oacceptabelt att staten försätter människor i denna svåra situation.

Kommentarer

22.3.4 Utredningen tar upp risken att borgenärer avstår från att söka exekutionstitel hos Kronofogdemyndigheten men bedömer att denna risk är låg. Budget- och skuldrådgivarnas yrkesförening anser att det mycket väl kan komma att sättas i system av borgenärer att försöka kringgå regeln om absolut preskription för att undvika avskrivning av skulder. Det ligger i borgenärernas intresse att se till att säkra sina intäkter så långt som möjligt. Ett exempel på ett sådant tillvägagångssätt är det räntetak som bestämdes gällande högkostnadskrediter och som resulterade i att låneinstitut lade sin räntesats precis under räntetaket för att undgå att krediten skulle klassas som högkostnadskredit. För att minimera risken för att borgenärer försöker undvika en absolut preskription anser vi att det ska räcka med en exekutionstitel för att preskriptionstiden ska börja löpa. Borgenärer kan sakna incitament att ansöka om verkställighet om det inte finns utmättningsbara tillgångar. Vi ser dock mycket positivt på förslaget om absolut preskription men önskar någon form av uppföljning för att se om en ändring i preskriptionslagen får önskad effekt.

Ytterligare en komplikation utifrån de överskuldssattas perspektiv är att möjligheterna för att beviljas en skuldsanering kan försämrats. Om delar av en gäldenärs totala skuld kommer att preskriberas, men vissa skulder kvarstår, kan detta medföra att gäldenären inte bedöms vara insolvent vid ansökan om skuldsanering. Om det innebär att färre kan bli skuldfria med hjälp av Skuldsaneringslagen blir det en försämring för individen.

Eftersom utredarna jämför med Finlands preskriptionslagstiftning föreslår vi att även Finlands modell med saneringslån med statlig borgen utreds. Behovet av saneringslån kan antas vara större vid införandet av en absolut preskription då gäldenärer kan riskera att inte längre anses vara insolventa vid ansökan om skuldsanering.

Övriga synpunkter

14.2 Vi ser behovet av ett nationellt skuldregister då detta skulle vara till gagn för både borgenärer och gäldenärer.

23.3.2 Som budget- och skuldrådgivare ser vi de allvarliga konsekvenserna av spelande och alla åtgärder som bidrar till att minimera negativa följder av spel välkomnas. Vi ställer oss därför bakom de förslag som utredningen presenterar.

24.3.1 Vi ställer oss bakom de förslag som presenteras med följande tillägg. Vi föreslår att rätten till bostadsbidrag ska beräknas på månadsinkomsten och inte på årsinkomsten. Idag kan skuld uppstå trots att hushållet meddelar en inkomstförbättring, då Försäkringskassan vid årsskiftet beräknar rätten till bostadsbidraget på årsinkomsten retroaktivt. Detta innebär att en familj som hade rätt till bostadsbidrag under första delen av året kan bli skyldig att betala tillbaka det ett år senare trots att de varit i behov av bostadsbidraget de månader de fick det. Bostadsbidraget blir på så sätt en skuldfälla för barnfamiljer, i synnerhet när inkomsten varierar och förändras under inkomståret. Vi möter familjer som väljer att inte söka bostadsbidrag av rädsla för att få ett återkrav vilket är olyckligt då hushållsekonomin drabbas hårt.

Vi efterfrågar en diskussion om en höjning av försörjningsstödet då vi anser att det halkat efter. Försörjningsstödet är tänkt som en kortsiktig lösning men för många hushåll har detta blivit en mer eller mindre permanent situation och det innebär en enorm ekonomisk ojämlikhet.

27.3.5 Vi ser ett påtagligt behov av förebyggande insatser gällande privatekonomi och konsumenträtt. Vi efterfrågar evidensbaserade metoder och ser därför positivt på betänkandes förslag om att inrätta en ny myndighet för analys och utvärdering.

BUS -Yrkesföreningen för budget- och skuldrådgivare i kommunal tjänst.

Styrelsen genom

Anita Grankvist
Budget- och skuldrådgivare i Piteå kommun

Helena Torstensson
Budget- och skuldrådgivare i Uppsala kommun

Åsa Svedin
Styrelseledamot. Budget- och skuldrådgivare i Gävle kommun